T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

ELSANATLARI TEKNOLOJİSİ

ŞİŞ ÖRÜCÜLÜĞÜNDE YAKA

215ESB469

Ankara, 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.

- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.

- PARA İLE SATILMAZ.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR ii
GİRİŞ 1
ÖĞRENME FAALİYETİ -1 2
1. YAKAYA HAZIRLIK 2
1.1. Örgüde yapılışlarına göre yaka çeşitleri 3
1.2. Yaka Yapımında Kullanılan Araç Gereçler 3
1.3. Yaka Yapımında Dikkat Edilecek Noktalar 4
1.4. Yaka seçiminde Vücut Özelliğinin Önemi 4
1.5. Yaka dikme 5
UYGULAMA FAALİYETİ 6
ÖLÇME DEĞERLENDİRME 10
ÖĞRENME FAALİYETİ–2 11
2. YAKA KESME-ÖRME 11
2.1. Yuvarlak Yaka 11
UYGULAMA FAALİYETİ 13
2.2. Kare Yaka 19
2.3. Bebe Yaka 22
2.4. Sivri Yaka(Polo yaka) 25
2.5.V. YAKA 29
2.6. Şal Yaka 34
2.7. Balıkçı Yaka 37
2.8. Degaje Yaka 37
ÖLÇME DEĞERLENDİRME 39
MODÜL DEĞERLENDİRME 40
CEVAP ANAHTARLARI 41
KAYNAKÇA 42

AÇIKLAMALAR

KOD	**215ESB469**
ALAN	El Sanatları Teknolojisi
DAL/MESLEK	Dekortif El Sanatları
MODÜLÜN ADI	Şiş Örücülüğünde Yaka
MODÜLÜN TANIMI	Şiş örücülüğünde yaka kesim tekniklerini anlatan öğrenme metaryelidir.
SÜRE	40/24 (+) NOT: Yeterliği kazandırmak için ders saatinin gerektirdiği kadar süre belirlenerek uygulanır.
ÖN KOŞUL	Şiş örücülüğü **"ÖRGÜDE ŞEKİLLENDİRME"** modülünü almış olmak
YETERLİK	Şiş örücülüğünde Yaka örmek
MODÜLÜN AMACI	**Genel Amaç** Uygun ortam ve araç gereç sağlandığında tekniğine uygun Yaka örebilecek, dikebileceksiniz. **Amaçlar** **1.** Yaka Modeline uygun olarak araç gereç hazırlayabileceksiniz **2.** Tekniğine uygun Yaka kesme –örme işlemi yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	**Ortam** Aydınlık, temiz ortam **Donanım(Araç-gereç, ekipman ve koşullar)** Şiş, ip, makas, cetvel, iğneler, yuvarlak şiş, tığ
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	**1.** Modülün içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra çoktan seçmeli, boşluk doldurma, doğru yanlış şeklinde hazırlanan ölçme değerlendirme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. **2.** Modül sonunda ise kazandığınız bilgi ve becerileri ölçmek amacıyla öğretmeniniz tarafından hazırlanacak ölçme aracıyla kazandığınız bilgi ve beceriler değerlendirileceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci

El sanatlarının bir kolu olan şiş örücülüğü uzun yıllardan beri süregelen bir el sanatıdır. Çevresel etkilerden yararlanarak giysilere yeni bir biçim ve renk katmış, sanat dünyasına eşsiz bir güzellik kazandırmıştır. Şiş örücülüğünde; çeşitli biçim, desen, renkler doğadan alınmış motifler kullanılmıştır.

Bugüne dek insanların, duygularını, anılarını, yaşantılarını yansıtan örgüler elemeği ve göz nuruyla yapılmıştır.

Günümüzde kadar kadınlar moda akımından esinlenerek hayal gücünü de kullanarak vücut özelliğine uygun güzel ürünler oluşturmuşlar ve günümüzde de oluşturmaya devam etmektedirler. Elde örülen örgünün aile ekonomisine önemli katkıda bulunduğu bir gerçektir. Ucuza mal edildiği gibi, boş zamanların faydalı bir işle değerlendirilmesine de yarar sağlar.

Bir örgünün istenilen biçimde örülebilmesi için gerekli olan öğrenme ve uygulama faaliyetlerinin iyi bir şekilde kavranması gerekmektedir.

Bu modül, uygun çalışma ortamı ve araç – gereç sağlandığında şiş örücülüğünden Yaka örmeyi amaca uygun olarak yapmayı hedeflemektedir.

ÖĞRENME FAALİYETİ–1

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında yaka çeşitlerini, yapımında kullanılan araç gereçleri hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Modellerden Yaka şekilleri ile ilgili resim araştırması yapınız. Örnekleri inceleyiniz.
- Elektronik ortamdan güncel örnekler araştırınız.
- Önceden çalışılmış örnekleri sınıf ortamında inceleyiniz.
- Yaka örülürken kullanılan araç gereçleri araştırınız.
- Elde ettiğiniz bilgileri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. YAKAYA HAZIRLIK

Yaka, Bedende giysilerin boğaz kısmına rastlayan giysiyi tamamlayan, koruma amaçlı ya da estetik görünüm sağlayan, örgüyü rahat giyip çıkarmamıza yarayan bölümüdür.

Vücut özelliğinde yaka seçimini etki eden boyun şeklidir. Kısa ve kalın boyunlu kimseler, geniş ve dik yakaları kullanmayıp daha çok boyun çevresini açıkta bırakan yaka modelleri terçih etmelidirler. İnce, uzun boylu kimseler, geniş ve dik yakalar kullanabilirler.

Yakanın günün modasına uygun değişik şekilleri vardır. Giysiye uygun olan yaka modelini seçerken vücut özelliği yaş, moda mevsim ipin özelliği de dikkate alınmalıdır. İyi seçilmiş yaka modeli giysiye ayrı bir güzellik ve estetik katar.

Örgünün rahat girip çıkmasını sağladığı gibi görünüm açısındanda örgüye ayrı bir hava kazandırır.

Yapılıp emek verilen örgünün net ve güzel gözükmesi için yaka, kol ve cep kesimlerine dikkat edilmesi gerekmektedir. Yaka kesiminde ilmeklerin esnetilmeden normal ilmek alış tarzına göre kesilmesine özen gösterilmelidir. Yaka yapımında tek veya çit lastik, saç örgüsü vb örgüler kullanılabilir. Bazı yakaların bitiminde(dik yaka, balıkçı, bebe vb.) yaka ve beden birleşim yerinin temiz görünmesi için bitiş kısmında torba örgü kullanılır. Torba örgü şişteki ilmeklerden bir tanesinin örülerek, bir tanesinin örülmeden alınması, örgünün tersinde örülmeyen ilmeklerin örülerek diğerlerinin örülmeden alınması ile oluşur.

Bu sayede ortası açık bir örgü elde edilir. Bir tarafı ön yüze diğer tarafı arka yüze gelecek şekilde dikilerek, dikişin temiz olması sağlanır.

1.1. Örgüde yapılışlarına göre yaka çeşitleri

Yaka, örgünün şekline uygun yaka örülmelidir . Yakalar düz örgü tekniği ile örülebileceği gibi lastik , şekili ve desenlide örülebilir. yaka çeşitleri yapılışlarına göre üç başlık altında toplanabilir.

- **Ayrı örülerek dikilenler**

  Bu yakalar yaka için ilmek sayısı hesaplanarak ayrıca örülüp beden zerine dikilen yakalardır. (Yuvarlak yaka , balıkçı yaka , kayık yaka değaje yaka bebe yaka sivri yaka v.b)

- **Beden üzerine örülenler**

  Bu yakalar boyun çevresinden ilmek alınarak yakalardır. (yuvarlak yaka, balıkçı yaka, degaje yaka vb)

- **Beden ile birlikte örülenler**

  Beden örülürken ilmek artırılarak uygunana yakalardır. (Şal yaka)

1.2. Yaka Yapımında Kullanılan Araç Gereçler

Yaka yapımı hem çok kolay bir işlemdir. Genellikle her evde bulunan örgü malzemeleri kullanıldığı için ayrıca bir maliyet gerektirmez.

- İp
- Şiş
- Yün iğnesi
- Makas
- Mezura veya cetvel
- Çengelli iğneler
- Yuvarlak şiş ve diğerleri

NOT : Yaka yapımında kullanılan araç gereçler hakkında daha detaylı bilgi kazanmanız için şiş örücülüğüne hazırlık modülünü gözden geçiriniz. Aşağıdaki resimler yaka yapımında kullanılan iğnelerden verilmiş örneklerdir.

Resim 1.1: İğneler

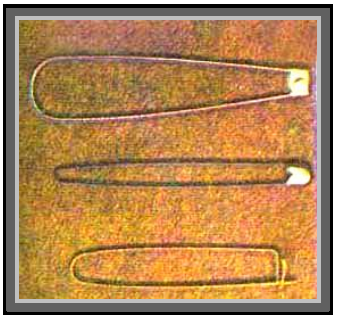

Resim 1.2: Çengelli İğneler

1.3. Yaka Yapımında Dikkat Edilecek Noktalar

- Yaka günün modasına uygun olarak yapılmalıdır.
- Başın rahat girip çıkması sağlanmalıdır.
- Vücut özellikleri dikkate alınmalıdır.
- Yaka örmeye geçmeden önce ölçü ve ilmek sayılarına dikkat edilmelidir..
- Yaka kesiminde ilmeklerin ne sık nede gevşek kesilmemesine dikkat edilmelidir.
- Gizli dikiş tekniği ile ve süsleme teknikleri ile dikilmelidir.
- Yakanın örgüyü göstermesi açısından önemli bir yer olduğu bilinmelidir.

1.4. Yaka seçiminde Vücut Özelliğinin Önemi

Şiş örücülüğünde kişinin vücut yapısı ve ölçülerine uygun yaka modeli seçilmesine özen gösterilmelidir.

Vücut yapısı, kişilerin iri yapılı, ince uzun tip kısa toplu tip kısa zayıf tip oluşuna göre belirlenir. Yanlış seçilmiş bir yaka modeli , örgünün özelliğini ve şıklığını bozabilir. Her yaka çeşidi, her beden için uygun değildir. İri yapılı kişiler için çalışılacak modellerde kalınlık yapacak daha iri gösterecek yakalar çalışılmamalıdır. Küçük bedenlerde yakalar ön plana çıkarılabilir. İri yapılı kişilerde daha klasik ve sade görüntülü yakalar , tercih edilmelidir.

- **Sıfır Yaka:** Küçük göğüslü bayanlara önerilir. Büyük göğüslü bayanlar bu modelden kaçınmalıdır.

- **Yuvarlak Yaka:** Birçok bayan için uygundur.

- **Kare Yaka:** Birçok bayan için uygundur.

- **V-Yaka:** Normal göğüslü bayanlara önerilir. Büyük veya küçük göğüslü bayanlar bu modelden kaçınmalıdır.

- **Kayık Yaka:** Küçük göğüslü bayanlara önerilir. Büyük göğüslü bayanlar bu modelden kaçınmalıdır.

- **Askı Yaka:** Küçük - normal göğüslü bayanlara önerilir. Büyük göğüslü, şişman ve dar omuzlu bayanlar bu modelden kaçınmalıdır.

- **Havuz Yaka:** Kum saati ve armut tip vücuda sahip bayanlara önerilir. Dolgun kollu ve omuzlu bayanlar bu modelden kaçınmalıdır.

- **Dik Yaka:** Minyon tip bayanlara ve uzun gözükmek isteyen bayanlara önerilir. Uzun, armut tipli ve dar omuzlu bayanlar bu modelden kaçınmalıdır.

Resim 1. 3: V yaka

1.5. Yaka dikme

Yaka sadece lastik olarak ya da sonuna torba örgü yapılarak hazırlansın elde makine dikişi tekniği kullanılarak dikilir. Bu dikiş muntazam durmasının yanında ürüne hazır bir görünüm de kazandırır.

UYGULAMA FAALİYETİ-1

Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek yaka dikim tekniğini uygulayınız

Işlem Basamaklari	Öneriler
➢ Lastik örünüz. Düz örgüye geçiniz. 5-6 sıra örünüz.	➢ Titiz ve özenli çalışınız. **Resim 1.4: Yaka lastiği**
➢ Şişten çıkarıp ütüleyünüz.	➢ Çok sıcak ütü kullanmayınız **Resim 1.5: Düz örgü yapılmış yaka**
➢ Etamin iğnesi ve toplu iğne , ip hazırlayınız.	➢ Örgü dikimine uygun malzeme seçiniz.

	Resim 1.6: İğneler
➢ Lastiği yaka çevresine iğneleyiniz.	**Resim 1.7: Yakayı iğneleme**
➢ Elde makine dikişi ile dikiniz.	➢ Tekniğine uygun ve düzgün dikim yapınız. 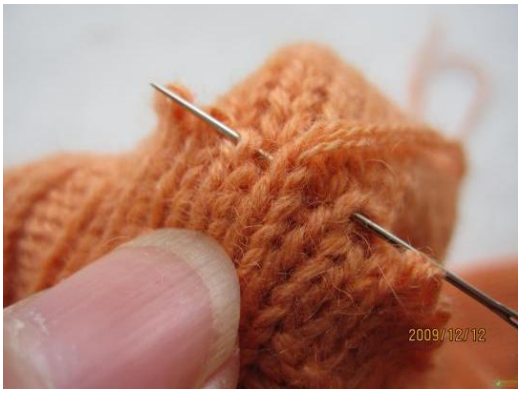 **Resim 1.8: Yakayı dikme**
➢ Örgünün tersini çeviriniz.	**Resim 1.9: Örgünün tersi**

➢ İçeride kalan payı lastik ucuna tutturunuz.	**Resim 1.10: Arka ilmekleri dikme**
➢ Örgüye son şeklini veriniz.	**Resim 1.11: Bitmiş ürün**

UYGULAMA FAALİYETİ-2

Yaka çalışmasına temel olarak örnek parça hazırlayınız.

Işlem Basamaklari	Öneriler
➢ Malzeme seçimi yapınız	**Resim 1.12: Şiş**
➢ 20 ilmek atınız.	**Resim 1.13: İlmek atma**
➢ Lastik ve 5-6 cm düz örgü yapınız. Şişten çıkarıp örgüyü dinlendiriniz.	➢ İstediğiniz örgü modelini uygulayabilirsiniz. **Resim 1.14: Lastik ve düz örgü**

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki çoktan seçmeli sorularda doğru şıkkı işaretleyerek, cümlelerdeki boşlukları uygun kelimelerle tamamlayarak kendinizi değerlendiriniz.

1. ……. bedende giysilerin boğaz kısmına rastlayan giysiyi tamamlayan , koruma amaçlı yada estetik görünüm sağlayan, örgüyü rahat giyip çıkarmamıza yarayan bölümüdür.

2. Yaka çeşitleri yapılışlarına göre …….. başlık altında toplanabilir.

3. Yaka sadece lastik olarak ya da sonuna torba örgü yapılarak hazırlansın …….. ……..tekniği kullanılarak dikilir.

4. Yaka yapımında aşağıdaki malzemelerden hangisi kullanılır?
A) İp
B) Şiş
C) Makas
D) Hepsi

5. Aşağıdakilerden hangisi yaka yapımında dikkat edilecek noktalardan değildir?
A) Yaka günün modasına uygun olarak yapılmalıdır.
B) Başın rahat girip çıkması sağlanmalıdır.
C) Vücut özellikleri dikkate alınmaz.
D) Yaka örmeye geçmeden önce ölçü ve ilmek sayılarına dikkat edilmelidir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyip öğreniniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–2

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında yaka kesimini ve yaka örmeyi öğreneceksiniz.

AMAÇ

- Örgülerde en çok tercih edilen yaka çeşitlerini? Araştırınız.
- Örgü yakaların esnememesi için neler yapılmalıdır? Araştırınız.
- Yaka dikişi yapılırken hangi teknikler kullanılabilir? Araştırınız.
- Elde ettiğiniz bilgileri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. YAKA KESME-ÖRME

2.1. Yuvarlak Yaka

Oyuntulu yakalar grubundan olan yuvarlak yaka en cok tercih edilen yaka çeşitlerinden biridir. İlmeklerin yaka oyuntusuna gelindiğinde ipin kalınlığına göre ortadan belli ölçülerde simetrik olarak kesilmesi ile oluşur. Yetişkinlerde genelde yaka oyuntusu örgünün ortasından 8 ile 10 ilmek kesilerek oluşturulur. Çocuklar ve bebeklerde bu oran daha da düşürülür. İlmekler örgünün ön yüzünden orta belirlendikten sonra simetrisi alınarak kenarlardan birer kez önce 3 ilmek, 2 ilmek ve 1'er ilmek kapatılması ile oluşur.

Yuvarlak yaka genelde hırka kazak v.b örgülerde sıkça uygulanır. Başın rahat girip çıkması için yaka oyuntusunun muntazam ve ölçülere dikkat edilerek yapılması gerekmektededir.

Yuvarlak yaka iki şekilde uygulanır bunlardan biri beden üzerinde ilmek alınarak örme, diğeri ise ayrıca örülüp kesilmiş yaka oyuntusuna tutturularak örülen yakadır. Tek kat yapılabileceği gibi uzun örülüp geriye katlanıp dikilerek çift kat yapılması da mümkündür.

Beden örerken kol ve omuz kesimleri için olduğu gibi yaka kesimleri içinde kalıp hazırlanması ve örülürken kesimlerin sık sık control edilerek gerçekleştirilmesi ortaya çıkan ürünün muntazam olmasına fayda sağlar. Amaca ve kalıba uygun yapılmayan yakalar örgüyü görünüm açısından basitleştirir, Zamanın boşa harcanmasına neden olur.

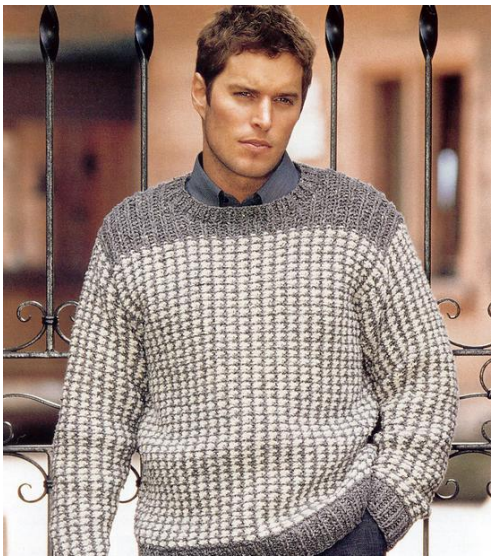

Resim 2.1: Yuvarlak yaka

UYGULAMA FAALİYETİ-1

Yuvarlak yaka oyuntusunun çalışmasını yapınız

Işlem Basamaklari	Öneriler
➢ Kalıpta hazırlayınız, yaka yerini belirleyiniz	➢ Muntazam kalıp çıkarınız. 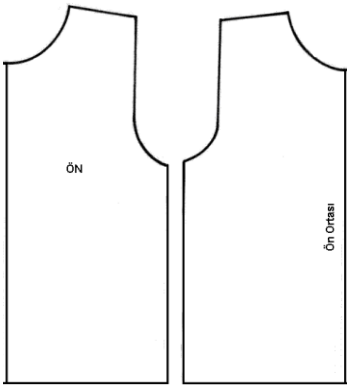 **Şekil 2.1: Ön arka beden kalıpları**
➢ Şişe ilmek atınız.	➢ Titiz çalışmaya özen gösteriniz. **Resim 2.2: Şişe ilmek atma**
➢ Lastik (bordür) örünüz.	➢ Zamanı iyi kullanınız. **Resim 2.3: Lastik**

➢ Modele uygun ön beden parçasını yaka oyuntusuna kadar örünüz.	➢ Detaylara özen gösteriniz. **Resim 2.4. Düz örgü**
➢ Yaka kesimi için gerekli ilmek sayısını hesaplayınız.	➢ Kol oyuntusundan sonra kalan ilek sayısının 1/3'ü yaka oyuntusudur.
➢ Parça üzerinde yaka ön ortasını belirleyiniz.	➢ Araştırmacı olunuz. **Resim 2.5: Ön ortanın işaretlenmesi**
➢ Ön ortasından ipin kalınlığına göre 8 veya 10 ilmek kapatınız.	➢ Arkadaşlarınızla iş birliği içinde olunuz. **Resim 2.6: Yaka ilmeği kesme**

➢ Yaka kesimi yapılacak tarafta her sırada 3,2,1,1.. sayıda kesime devam ederek yaka için belirlediğiniz ilmek sayısı kadar kesim yapınız. Omuz kesintisine kadar örgüye devam ediniz. Omuz kesintisini yaparak bitiriniz.	 **Resim 2.7: Yaka kesimi** ➢ Gereçleri tam olarak hazır bulundurunuz
➢ Yaka oyuntusunun diğer bölümünü şişe takarak işlemleri aynen uygulayınız.	 **Resim 2.8: Yaka kesimlerinin tamamlanması**

UYGULAMA FAALİYETİ-2

Beden üzerinde ilmek alarak yuvarlak yaka çalışmasını yapınız

Işlem Basamaklari	Öneriler
➢ Arka ve ön beden parçalarını birleştiriniz.	➢ Titiz ve özenli çalışınız. **Resim 2.9: Parçaları birleştirme**
➢ Yaka oyuntusundan her ilmekten tığ yardımı ile ilmek alarak yuvarlak şişe aktarınız.	➢ Arkadaşlarınızla iş birliği içinde olunuz. **Resim 2.10: İlmrk çıkarma** **Resim 2.11: Tığ ile ilmek çıkarma**

	 Resim 2.12: Misinalı şişe geçirme
➢ Lastik veya desenli örgü ile istediğiniz yükseklikte yuvarlak yaka örünüz.	 **Resim 2.13: Lastiği örme**
➢ Yaka ağzını iki ilmek birlikte germeden veya gevşek bırakmadan kesiniz.	➢ Zamanı iyi kullanınız. **Resim 2.14: Yakayı kesme**

UYGULAMA FAALİYETİ-3

Ayrıca örülüp bedene tutturulan yuvarlak yaka çalışmasını yapınız

Işlem Basamaklari	Öneriler
➢ Arka ve ön beden parçalarını birleştiriniz.	➢ Titiz çalışınız.
➢ Yaka için ilmek hesabı yapınız..Ölçü alırken beden lastiğini hafif esneterek yaka kenarından ölçü alınız.	➢ Dikiş payı için 3-4 ilmek fazla hesaplamayı unutmayınız
➢ Belirlenen sayıda ilmek atınız.	➢ Özenli ve titiz çalışınız.
➢ İstediğiniz yükseklikte lastik örünüz. ➢ Birkaç sıra fazla örünüz. Lastik örgüyü şişten çıkarınız. Islak ütü bazi kullanarak örülen lastiğin ucunu ütüleyiniz.	➢ Zamanı iyi kullanınız. **Resim 2.15: Şişten çıkarılmış yaka**
➢ Bitmiş yakanın iki ucunu bir araya getirerek elde makine dikişi ile muntazam dikiniz.	➢ Detaylara özen gösteriniz **Resim 2.16: İki ucu dikilmiş yaka**
➢ Dikilen kısım yakanın arka ortasına gelecek şekilde teğelleyiniz.ve kendi ipinden ilmek ucundan makine dikişi ile dikiniz.	➢ Fazla germeden düzgün dikmeye özen gösteriniz.

2.2. Kare Yaka

Kare yaka, örgüde yaka oyuntusu yerinin ölçüsüne göre önden iki köşesinden ilmeklerin kesilmesi ile oluşan bir yaka çeşididir. .Kare yaka günün modasına göre terçih edilen örgü tekniğidir.

Kare yaka uygulamasında yakanın iki kenarındaki ilmek kesme işinin çok muntazam yapılması gerekmektedir. İyi uygulama yapılmadıgı takdirde yaka istenilen kare görüntüsünden uzaklaşmış olur. Kare yaka genişliği ölçüsü alırken kafanın rahat girip çıkması sağlanmalıdır. Yaka oyuntusu ne fazla derin olmalı ne de boğaza oturan bir uygulama olmamalıdır. Arka yaka oyuntusunun yakaya binmemesi için hafif yaka oyuntusu yapılmalıdır. Kare yaka genelde önü kapalı kazaklarda ve dekoratif örgü modellerinde tercih edilmelidir

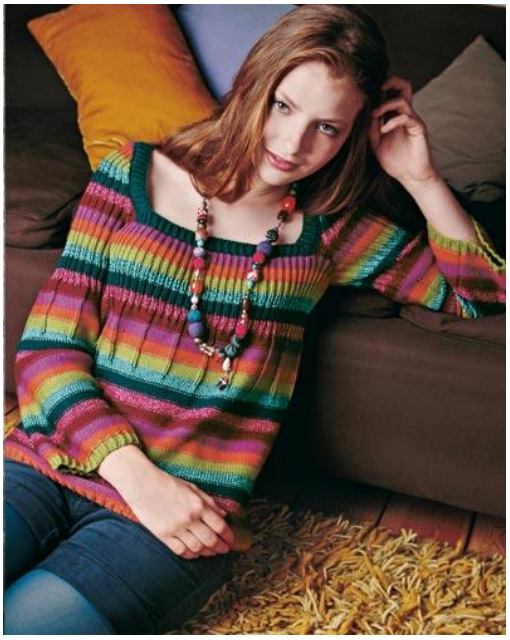

Resim 2.17: Kare yaka kazak

UYGULAMA FAALİYETİ-4

Kare yaka çalışmasını yapınız

Işlem Basamaklari	Öneriler
➢ Kalıpta yaka yerini belirleyiniz	➢ Özenli ve titiz çalışınız.
➢ Modele uygun şişe ilmek atınız.	➢ Planlı çalışmaya özen gösteriniz.
➢ Yaka açıklığına kadar bedeni örünüz	➢ El ve göz koordinasyonu sağlayınız.
➢ Yaka genişliğini belirleyiniz	➢ Zamanı iyi kullanınız. **Resim 2.18: Yaka genişliğini belirleme**
➢ Ön ortasında kalan ilmeklere ip geçiriniz ya da kesiniz. Yakanın iki kenarındaki beden parçalarını omuza kadar örünüz.	➢ Araştırmacı olunuz. **Resim 2.19: Yaka ilmeklerine ip geçirme**
➢ Beden parçalarını birleştiriniz.	

➢ Omuzdan başlayarak yaka oyuntusundaki ilmeklerde dahil olmak üzere yuvarlak şişe aktarın.	➢ Titiz çalışınız. **Resim 2.20: İlmek çıkarma**
➢ Yaka oyuntusunda tam köşedeki ilmeği önde örmeden bekletin iki yanındaki ilmekleri birlikte kesiniz. Önde bekletilen ilmeğin içinden geçiriniz. ➢ İstenilen uzunlukta örünüz.	➢ Araştırmacı olunuz. **Resim 2.21: Kesilmiş kare yaka**
➢ İlmekleri düzgün şekilde kesiniz.	➢ Fazla sıkı veya gevşek olmamasına özen gösteriniz.

2.3. Bebe Yaka

Bebe yaka genelde çocuk ve bebek kazaklarında , hırkalarda tercih edilen bir yaka modeldir .

Günün modasına göre yetişkinlerde de bu yaka uygulanmaktadır. Önden açık hırkalarda ve önü kapalı kazak tarzı örgülerde bu yaka çeşidi rahatlıkla kullanılabilir. Bebe yaka bedendeki yaka oyuntusundan ilmek çıkararak beden üzerinde çalışabileceğiniz gibi sonradan örüp yaka kısmınada dikebilir.

Bebe yakada bilinmesi gereken iki önemli teknik vardır. Birinci uygulamada yaka oyuntusu yapılmış örgülerde ölçüye göre yakanın iki kenarından lastiğin kalınlığına göre ilmekler devam ettirilir orta kısımda kalan ilmekler devam ettirilen lastik kısmının kenarından kesilerek (kapatılarak)şekil verilir. İkinci uygulamada ise yakanın orta kısmı kenar lastikleri örülmeden önce örülüp örgünün köşelerinden ilmek arttırılarak lastik örülmesi ile oluşur. Kenar kısmı lastik, pirinç, gibi tekniklerle örülebileceği gibi desen konarakta yapılabilir.

Bebe yaka yapımında köşelerin muntazam olması için tekniğine uygun çalışma yapılmalıdır.

Resim 2.22: Bebe yaka kazak

UYGULAMA FAALİYETİ-5

Yaka kenarından başlayan bebe yaka çalışınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Boyun çevresini ölçünüz. Şişe ilmek atınız.	➢ Titiz ve özenli çalışınız.
➢ Yaka yüksekliğini belirleyiniz. ➢ örneğin :boyun çevresinin ölçüsü 30ilmek ise yakanın bir kenarı 5ilmek,diğer kenarıda 5ilmek üzere toplam 40 ilmek atınız. Pirinç yada lastik örünüz.	➢ Planlı çalışmaya özen gösteriniz. **Resim 2.23: Lastik örgü**
➢ Yaka yüksekliği için şişin iki başından ilmekleri işaretleyiniz.(5 ilmek sağa 5 ilmek sola)	➢ Titiz ve özenli çalışınız. **Resim 2.24: Kenar lastik ölçüsü belirleme**
➢ Örgünün yüzünden belirlediğiniz 5 ilmek kenar lastiğini örmeyiniz sıra sonundaki lastiğe 6 ilmek kalana kadar düz örünüz. düz örgüden 1 ilmek ve lastikten 1ilmek birlikte kesiniz. Geri dönünüz.	➢ Detaylara özen gösteriniz. **Resim 2.25: Kenarları kesilmiş bebe yaka**

➢ Ortadaki ikmekleri lastiğe 1 ilmek kalana kadar ters örünüz . kalan 1 ilmekle lastik için bırakılan 1 ilmeği birlikte ters örünüz. Geri dönünüz.	➢ Titiz ve özenli çalışınız.
➢ Yükseklik için ayrılan ilmekler bitene kadar örgünün yüzünden ve tersinden 4 .ve 5 . işlemleri tekrarlayınız. En sonunda ilmekleri kesiniz.	 **Resim 2.26: Kesilmiş Bebe Yaka** ➢ Arkadaşlarınızla iş birliği içinde olunuz.

2.4. Sivri Yaka(Polo yaka)

Sivri yaka genelde önü açık hırkalarda tercih edilen bir yaka çeşidi olmakla beraber modaya göre kazaklarda da kullanılır. Sivri yakanın beden kesimi yuvarlak yakada olduğu gibidir.

Sivri yaka iki teknikle örülebilir Örülüp bedene dikilerek ya da yakadan ilmek çıkarılarak yapılır. Bedenden çıkan sivri yaka uygularken :Yakadan itibaren belli aralıklarla ilmekler arttırılır yaka istenilen uzunlukta ve sivrilikte olduktan sonra son sırada ilmekler ikişerli olarak kesilir.Ayri örülüp bedene dikilen sivri yakada ise: Örgüde boyun kısmı ölçülür şişe ilmek atılarak sağa ve sola meğilli kenardan ilmeklerin kesilmesi ile oluşur.

Yakanın düzgün olabilmesi için arttırma işlemi muntazam aralıklarla yapılmalıdır.

İlmek arttırma işlemi genelde yakanın kenar bordüründen sonraki ilk ilmeğin arasından ya da desen koyarak yapılabilir.

Yakanın gevşek ya da sıkı olmaması, ilmeklerin muntazam alınması ve yaka oyuntusuna dikkat edilmesi gerekmektedir.

Resim 2.27: Sivri yaka kazak

UYGULAMA FAALİYETİ-6

Bedenden çıkan sivri yaka çalışması yapınız.(önden açık giysiler için)

Işlem Basamaklari	Öneriler
➢ Örülmüş parçaları birleştiriniz. Ütüleyiniz.	➢ Titiz ve özenli çalışınız.
➢ Yaka oyuntusundan tığ yardımı ile ilmek çıkararak şişe aktarınız	➢ Planlı çalışmaya özen gösteriniz.
➢ Örgünün önündeki lastikte hangi teknik kullanılmış ise yakanın iki kenarına da aynı işlemi uygulayınız. Yakanın iki kenarında 6 veya 8 ilmek lastik örünüz.her iki taraftan lastikten sonra 1 ilmek arttırınız. Ortada kalan ilmekleri düz örünüz.	➢ El ve göz koordinasyonu sağlayınız.
➢ Yaka uzunluğu ve sivriliği oluncaya kadar işlemleri aynen uygulayınız. ➢ En son sırada yaka genişliği kadar lastik örerek yakayı tamamlayınız	➢ Titiz ve özenli çalışınız. **Resim 2.28: Sivri yakaya lastik örme**
➢ Bütün ilmekleri bir sırada kesiniz. Elde makine dikişi ile dikiniz.	➢ Zamanı iyi kullanınız.

	 Resim 2.29: Tamamlanmış sivri yaka

UYGULAMA FAALİYETİ-7

Sonradan örülüp bedene dikilen sivri yaka

Işlem Basamaklari	Öneriler
➢ Arka ve ön bedenleri birleştiriniz. Ütüleyiniz.	➢ Özenli ve titiz çalışınız
➢ Yaka için ilmek hesabı yapınız.	➢ Yakada kullanacağınız örgüyü ve şişi kullanınız
➢ Belirlediğiniz sayda ilmek atınız. Bu ölçüye 6 yada 8 ilmek ilave ediniz.	➢ Birkaç ilmek fazla hesaplayınız.
➢ Sivri yaka için istenilen uzunlukta lastik örünüz.	➢ Yakanın iki kenarına uç kısımda örülen lastik ölçüsünde lastik örünüz.
➢ Yakanın iki ucunda 6-8 ilmek lastik, ortada kalan ilmekleri düz örerek istenilen yükseklikte yaka örünüz.	➢ Titiz çalışınız.
➢ İstenilen uzunluk oluncaya kadar işleme devam ediniz Birkaç sıra fazla örerek örgüyü şişten çıkarınız. Ütüleyiniz . Elde makine dikişi ile dikiniz.	➢ Ütüyü bastırmadan yapınız **Resim 2.30: Tamamlanmış sivri yaka**

2.5.V. YAKA

V yaka örgünün ön kısmında görünüşü V şeklinde olan bir yaka çeşididir. Örgünün göğüs kısmından itibaren ortadan omuza kadar her ikitaraftan ilmeklerin belli aralıklarla muntazam kesilmesi ile oluşur.

V yaka uygulamasında yakanın iki kenarındaki ilmek kesme işinin çok muntazam yapılması gerekmektedir. Her iki taraf da birbirinin simetrisi olmalıdır. Örgüde ön ortası dikkatli alınmalı ön ortasının iki yanından kesme işlemi yapılmalıdır. Yaka oyuntusunda eksiltme işlemlerinde ipin kalınlığına dikkat edilmeli omuz genişliği için ilmek sayısı hesaplanarak uygulama yapılmalıdır.

Günün modasına göre yaka oyuntusu yapılabilir yaka oyuntusu koltuk oyuntusu ile birlikte yapılabileceği gibi kol oyuntusundan önce veya sonrada yapılabilir.

V yaka yapımında vücut özelliği dikkate alınarak çalışma yapılmalıdır. Fazla kilolularda ve kısa boylularda V yaka biraz daha derin oyulmalı, uzun ve zayıf kişilerde buoyuntu daha az olabilir.

V yaka çalışılmada yaka pervazı önceden örülebileceği gibi sonradan da örülüp dikilebilir. İlmek çıkartılarak örmekte mümkündür.

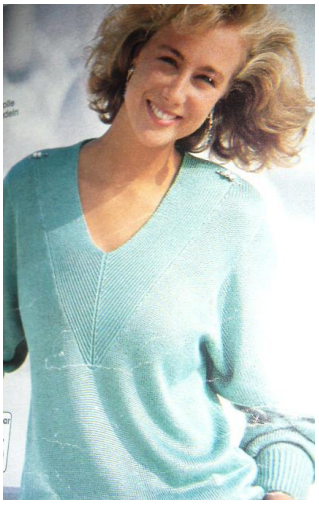

Resim 2.31: V yaka kazak

UYGULAMA FAALİYETİ-8

Pervazı sonradan örülen V yaka çalışınız.

Işlem Basamaklari	Öneriler
➢ Kalıpta yaka yerini belirleyiniz	➢ Araştırma yapınız. ➢ Muntazam kalıp çıkarınız.
➢ Modele uygun şişe ilmek atınız.	➢ Planlı çalışmaya özen gösteriniz.
➢ Yaka açıklığına kadar bedeni örünüz	➢ El ve göz koordinasyonu sağlayınız.
➢ İşin yüzünden ön ortasında 1 ilmek iple işaretleyiniz. Omuza kadar olan sıra sayısını ve kesilecek ilmek sayısını belirleyiniz. Sıra sayısını tek tarafta kesilmesi gereken ilmek sayısına bölerek kaç sırada bir ilmek keseceğinizi belirleyiniz.	➢ Araştırmacı olunuz. **Resim 2.32: Ön ortanın işaretlenmesi**
➢ Belirlenen sıralarda yaka tarafından 1 ilmek keserek omuz kesintisine kadar örünüz. Omuz kesintileri de yaparak bir bir tarafı tamamlayınız.	➢ Detaylara özen gösterin. **Resim 2.33: Bir tarafın yaka kesimi**

➢ Yakanın diğer bölümünüde aynı şekilde keserek yaka pervazını bitiriniz.	➢ Titiz ve özenli çalışınız. **Resim 2.34: Yaka kesimi yapılmış ön parça**

UYGULAMA FAALİYETİ-9

Bedenden çıkan V yaka çalışınız.

Işlem Basamaklari	Öneriler
➢ Ön oyuntusu V olarak bitmiş ürünü arka parçası ile birleştiriniz. Ütüleyiniz.	➢ Araştırma yapınız. ➢ Muntazam kalıp çıkarınız.
➢ Örgünün arka yaka ortasından tığ yardımı ile ilmek çıkararak yaka çevresinden itibaren yuvarlak şişe ilmek aktarınız.	➢ Planlı çalışmaya özen gösteriniz.
➢ Ön ortada her sırada 2 ilmek keserek yaka uzunluğu oluncaya kadar lastik örmeye devam ediniz.	➢ İşi zamanında bitirmeye özen gösteriniz. **Resim 2.35: V yakada ilmek kesimi**
➢ Yaka uzunluğu bitince kesme işlemine geçiniz. İlmekleri ikişerli ilmeklerle kesiniz.	 **Resim 2.36: Yakası dikilmiş kazak**

UYGULAMA FAALİYETİ-10

Örülerek dikilen v yaka çalışması yapınız.

Işlem Basamaklari	Öneriler
➢ Arka ön bedeni birleştiriniz. Ütüleyiniz.	➢ Özenli ve titizçalışınız.
➢ Yaka için ilmek hesabı yapınız	➢ Örnek parça için yakada çalışacağınız modeli kullanınız.
➢ Belirlenen sayıda ilmek atınız.	➢ Dikiş payı olması için birkaç ilmek fazla atınız.
➢ Belirlenen uzunlukta örünüz.Birkaç sıra fazla olmasına özen gösteriniz. Ütüleyiniz.	➢ Ütülerken bastırmamaya özen gösteriniz.
➢ Teyelleyerek dikiniz.	➢ İğneleyerek kaymamasını sağlayınz **Resim 2.37: Üst üste dikme**
➢ Ön ortada kalan uçları verev şekilde veya üst üste dikiniz.	➢ Dikişten sonra payları iç kısımda etek ucundaki gibi bastırınız. **Resim 2.38: Verev dikilmiş yaka**

2.6. Şal Yaka

Şal yaka genelde önü açık hırka ve yeleklerde uygulanan bir yaka çeşididir. Bedende bel lastiğinden başlayabileceği gibi istenilen bir yerde de başlayabilir. Beden kenar lastiğinden ilmeklerin hem kesilip hemde artırılası ile oluşur. Diğer yaka şekillerine göre görünüşü daha geniş ve yayvandır. Bu yaka bedenle birlikte örülebileceği gibi sonradanda örülüp bedene tutturulur. Yakanın muntazam bir şekilde dönmesi için arttırmave kesme işlemleri muntazam yapılmalıdır. Şal yaka düz örgü tekniğinde yapılabileceği gibi desen uygulanarakta yapılabilir.

Şal yaka parçaları örülüp bittikten sonra toplu iğne yardımı ile düz bir zemin üzerinde gerilir. Ve hafif ıslatılır, kurumaya bırakılır. Birleştirme işlemi tekniğine uygun olarak elde makine dikişi, sürfile dikişi ya da gizli dikiş tekniğinde yapılır. Birleştirme işlemi titizlikle yapılmalıdır. Bitmiş işin güzel ve net görünmesi için özenli çalışılmalıdır.

Resim 2.39: Şal yaka hırka

UYGULAMA FAALİYETİ-11

Bedenden çıkan ve kenardan arttırılan Şal yaka çalışması yapınız.

Işlem Basamaklari	Öneriler
➢ Bedeni yaka açıklığına kadar örünüz.	➢ Araştırma yapınız. ➢ Muntazam kalıp çıkarınız.
➢ Önden kenar kısmından 5 ilmek lastik örünüz.1 ilmek artırınız.3 ilmek ters örünüz.2 ilmek kesiniz. Sonraki ilmekleri göründüğü gibi örünüz.	➢ Planlı çalışmaya özen gösteriniz
➢ Arkadan ilmekleri göründüğü gibi örünüz.	➢ El ve göz koordinasyonu sağlayınız.
➢ İşin yüzünden 5 ilmek lastik ,1 ilmek arttırınız. 4 ilmek ters, 2 ilmek kesiniz. ➢ Diğer ilmekleri göründüğü gibi örünüz. Belli bir uzunluğa kadar yukardaki işleme devam ediniz.	➢ Araştırmacı olunuz. **Resim 2.40: Şal yakaya başlama**
➢ 4 veya 6 sırada bir, lastik artırma ve düz örgüden sonra beden bölümüne geçmeden geri dönerek yakanın germemesini sağlayınız.	 **Resim 2.41: Omuz genişliğine kadar örülmüş beden ve yaka**
➢ Ön parçanın omuz kesimine kadar işleme devam ediniz.	 **Resim 2.42: Omuz kesintisi yapılmış yaka**
➢ Omuz kesintilerini yapınız. Yaka	➢ İlmek keserken çok sıkı olmamasına

ilmeklerini 12 cm kadar daha örünüz. Kesiniz.	dikkat ediniz.
➢ Arka yaka için ayrılan ilmekleri 12 cm. örünüz.İlmekleri kapatınız.	➢ Zamanı iyi kullanınız. **Resim 2.43: Tamamlanmış şal yaka**

2.7. Balıkçı Yaka

Boğazlı kazaklardan boğazları uzun olup katlananlarının yakalarına verilen isimdir. Kazaklarında en çok kullanılan yaka modellerinden biridir. Yaka kesimi ve örülmesi yuvarlak yakada olduğu gibidir.

Resim 2.44: Balıkçı yaka kazak

Not:İlmek sayısı hesaplanarak ilmek atılıp, örülür. İstenilen boya gelince şişten çıkarılarak ütülenir. Elde makine dikişi ile dikilir. Uygulama yuvarlak yakada olduğu gibidir.

2.8. Degaje Yaka

Dökümlü, hafif açık, serbest yaka şeklidir. Kaka kesimi ve örülmesi yuvarlak yaka gibidir. Yaka kesimi yuvarlak yakaya nazaran daha geniş ve derin olarak yapılır. Yakanın açıklığı ve yakanın uzunluğu kişinin isteğine gore değişmektedir. Yaka düz örgü ile yapıldığı gibi değişik örgü teknikleri kullanılarak da yapılabilir.

Resim 2.45: Degaje yaka kazak Resim

Resim 2.46: Desenli degaje yaka kazak

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları uygun kelimelerle tamamlayarak kendinizi değerlendiriniz.

1. Yetişkinlerde yuvarlak yaka oyuntusu örgünün ortasından …… ilmek kesilerek oluşturulur.

2. Amaca ve …….. uygun yapılmayan yakalar örgüyü görünüm açısından basitleştirir.

3. Kare yaka, örgüde yaka oyuntusu yerinin ölçüsüne göre önden ……. köşesinden ilmeklerin kesilmesi ile oluşan bir yaka çeşididir.

4. Bebe yaka genelde çocuk ve ……. , hırkalarda tercih edilen bir yaka modeldir .

5. …….Örgünün göğüs kısmından itibaren ortadan omuza kadar her ikitaraftan ilmeklerin belli aralıklarla muntazam kesilmesi ile oluşur.

6. ……diğer yaka şekillerine göre görünüşü daha geniş ve yayvandır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyip öğreniniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

UYGULAMALI TEST

2 yaşında bir bebek için "v" yaka yelek ön parçası üzerinde yaka kesimi ve beden üzerinden ilmek çıkararak yaka örme işlemi yapınız.

Uygulamalı testte yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla kontrol ederek değerlendiriniz

KONTROL LİSTESİ

İşlem basamakları	Evet	Hayır
1. Kullanılacak araç gereçleri belirlediniz mi?		
2. Beden ölçülerini belirlediniz mi?		
3. Hesaplama için örnek parça ördünüz mü?		
4. Ön parça için belirlediğiniz sayıda ilmek attınız mı?		
5. Lastik ördünüz mü?		
6. 20 sıra düz örgü yaptınız mı?		
7. Yaka kesimi yaparak ön parçayı tamamladınız mı?		
8. İlmek çıkarıp, Yaka ördünüz mü?		
9. İlmekleri keserek son halini veriniz.		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonunda hayır şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetlerini tekrar ediniz. Eksikliklerinizi araştırarak ya da öğretmeninizden yardım alarak tamamlayabilirsiniz.

Cevaplarınızın tamamı evet ise tebrikler bu modülü bitirdiniz. Sonraki modüle geçebilirsiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	**Yaka**
2	**Üç**
3	**D**
4	**C**
5	**Elde makine dikişi**

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	**8-10**
2	**Kalıba**
3	**İki**
4	**Bebek kazaklarında**
5	**V yaka**
6	**Şal yaka**

KAYNAKÇA

- AYTEN Atay, Örücülük **Temel Ders kitabı** Milli Eğitim Basımevi İSTANBUL 1987
- Benissimo **Aylık Kadın Moda Dergisi** OCAK 1990
- GÜNER Tezer, TANSOY **Yüksel ışıklar TRİKO penye ve jarse kalıpları** ANKARA 1990
- Kartopu aylık örgü kitabı 2008 sayı 2
- QUELLE SOMMER **örgü modelleri** 1991